

A DKMT EDDIGI TÖRTÉNETE – HATÁRNYITÁSOK, BOMBÁZÁS, ÁRVÍZ ÉS TÖRETLEN REMÉNY

Tíz éve tudják: túl nagyot álmodtak

Egyik alapítója merénylet áldozata lett, egyik tagországát 11 héten át bombázta a NATO, de a kormányok is értetlenül figyelték a hármass határ menti önkormányzati vezetők barátkozását. Mégis megérte a 10. évet a DKMT eurorégió. A szervezet határnyitásaival hozzájárult ahhoz, hogy a szétszakadt családok tagjai könnyen találkozzanak. Egyvalami tabu volt ebben a körben: a magyar kisebbség ügye.

BAKOS ANDRÁS

Az első „trianonján” átesett Jugoszlávia soknemzetiségű tartományának kormánya és Románia fejlődő megyéi 1997. november 21-én, Szegeden aláírtak egy dokumentumot Magyarország csaknem legelmaradottabb vidékének önkormányzati vezetőivel. A Duna-Körös-Maros-Tisza eurorégiós együttműködés területe országnyi méretű: 71 ezer 636 négyzetkilométer, és ezen 5 millió 545 ezer ember él. Magyarországról Csongrád, Bács-Kiskun, Békés, Romániából Temes, Arad, Krassó-Szörény és Hunyad megye, valamint Vajdaság Autonóm Tartomány csatlakozott. „Olyan kapcsolatot kerestünk, amelyet a kölcsönös megértés jellemez” – így magyarázta a szimpatikus szándékot – és naivitást – a tízéves évforduló alkalmából Temesváron tartott ünnepségen az együttműködés egyik szülőatyja, *Viorel Coifan* szenátor, akkori Temes megyei elnök. Partnere a magyar oldalon *Lehmann István*, a Csongrád Megyei Közgyűlés akkori elnöke volt. A vajdasági oldalon pedig *Bosko Perosevics*, a végrehajtó tanács elnöke – akit később egy merénylet meggyilkolt. (A soros elnöki tisztelet most a Csongrád megyei közgyűlés elnöke, *Magyar Anna* tölti be.) A példaképek a francia-német és a belga-holland határon működő eurorégiók voltak. Az alapítók célja szép és egyszerű: megújítani a valaha – kimondva-kimondatlanul: a Monarchia idején – egy gazdasági egységnek számító vidék közlekedési kapcsolatait, együtt uniós forrásokat szerezni a fejlesztésekhez, és helyreállítani az emberi kapcsolatokat. Ez utóbbi tényleg sikerült. De hát végül is az unió alapítóinak alapelve is az volt, hogy embereket egyesít, nem országokat. Az ideiglenes határnyitásokra nagyon sokan eljöttek: bár régen volt a trianoni döntés, a Ceausescu-rezsim, amely elől

■ HATÁRNYITÁS KÜBEKHÁZÁNÁL, 2004. MÁJUS 22-ÉN. NEM CSAK A SZÉTSZAKÍTOTT CSALÁDOKAT HOZTA ÖSSZE AZ EURORÉGIÓ

Fotó: Gyenes Kálmán

sokan elmenekültek, nem olyan régen bukkott meg, a szétszakadt családok jelentős része még tartotta a kapcsolatot. Nagy kerülők, vonatozás, buszozás helyett gyalog vagy biciklivel is át lehetett menni a szomszédba.

Ugyanakkor a kormányok mind a három oldalon fenntartással figyelték, miért akarnak itt az önkormányzatok újabb állandó határátkelőhelyet nyitni, utat, vasutat építeni, hiszen a meglévő szárnyvonalak is kihasználatlanok. A kiszombori átkelő megnyílt, ami eredmény volt. Am 1999-ben a világpolitika szólt közbe: a NATO a koszovói válság idején 11 héten át bombázta Jugoszláviát, köztük vajdasági településeket is. Ez az esemény a DKMT ügyeit is hátráltatta. Pedig később, 2005 tavaszán a határokat nem ismerő bánási árvíz idején megint

bebizonyosodott: az itt élők igenis tudnak segíteni egymásnak, ha más-sal nem, mobil víztisztító készülékkel

lapunk, hogy olyan kübekháziak is átbicikliztek a romániai Óbébára, akiknek nincs odaát rokonuk. Men-

→ A magyarság ügye tabu

Az együttműködés fórumain egy téma maradt: a magyar kisebbség ügye. 2004 nyarán egy szerb rendőr pofon ütötte Padé magyar polgármesterét, Komáromi Lászlót. Az eset híre bejárta a magyar sajtót. Varga Zoltán, a DKMT soros elnöke akkor azt mondta lapunknak, nehéz szó nélkül hagyni egy ilyen esetet. Marosvári Attila, aki a kezdetektől részt vett a DKMT működésében, úgy vélte, többet ártana, mint használna a történetek fölvetése, a DKMT hozzájárul a Vajdaságban a demokratizálódáshoz. Hozzátette: tudja, hogy véleménye támadható.

és tapasztalattal. 2005. május 28-án, amikor a három külügyminiszter, *Somogyi Ferenc*, *Vuk Draskovics* és *Mihai-Razvan Ungureanu* is kezét fogott a kübekházi hármass határnál, arról írt

tek, mert odaát az unokának való kisbicikli kevesebbe kerül a vasboltban, és mindenütt két kassza üzemelt: az egyiknél forinttal lehetett fizetni. Érdekes volt megnézni a másik orszá-

got, a szomszéd falut, amelynek tornyát addig csak messziről látták.

Az EU segített: a felújított makói Korona és a Temes megyei kereskedelmi kamara épülete egy ilyen közös pályázat gyümölcse. A Vajdaság ugyanakkor a két másik partner uniós csatlakozása miatt megint elszigetelődött.

A DKMT tagjai közhasznú társaságot alapítottak, a kht. kereskedelmi kiállításokat szervezett, elkezdett dolgozni egy „határok nélküli” tb-kártyán, legutóbb pedig a vidék látványosságaihoz állított össze turistaprogramot. Vannak is érdeklődők, akiket vonz a lehetőség: elkölteni a tájra jellemző reggelit Szegeden, az ebédet Palicsra, a vacsorát pedig Temesváron, közben fürdőzni, ráérősen megnézni a szecessziós épületeket, mintha ma is a monarchiában lennének.

NEM SZÍVESEN ÁRULJÁK EL, KIT SZERETNÉNEK FŐIGAZGATÓNAK

Óvatosan foglalnak állást a színháziak

Ne szólj szám, nem fáj fejem – ez volt az általános vélemény, amikor tegnap arról faggattuk a Szegedi Nemzeti Színház társulatának tagjait, kit, illetve milyen főigazgatót szeretnének az április végén leköszönő Székelyi József utódjaként. Attól a néhány vezető művésztől, akit mégis sikerült szóra bírunk, tanulságos válaszokat kaptunk.

HOLLÓSI ZSOLT

A Szegedi Nemzeti Színház főigazgatói posztjára kiírt pályázatra szerdaig lehet jelentkezni. Mint korábban beszámoltunk róla, valószínűleg pályázik *Gyüdi Sándor*, a szimfonikusok igazgató-karnagya, *Herczeg Tamás*, a szabadtéri helyettes vezetője, valamint *Korcsmáros György*, a győri teátrum volt vezetője is. Információk szerint még két, nevét felfedni nem kívánó aspiráns is érdeklődött a feltételekről az önkormányzatnál. Mindezek fényében

arra kértük a társulat tagjait, mondják el, kit vagy milyen típusú direktort látnának szívesen a színház élén.

– A művészek legfontosabb elvárása a színház főigazgatóval kapcsolatban egyszerűen össze-foglalható: jó szerepeket adjon, és közönségbarát darabokat tűzzön műsorra – mondja *Szonda*

Éva. Az operaénekesnek ugyan nincs konkrét favoritja, de azt szeretné, hogy elfogadott, jó színházi szakember legyen az új direktor, aki képes egyensúlyt teremteni a tagozatok között.

Sokan elmondták véleményüket, de kevesen vállalták névvel is. Ne szólj szám, nem fáj fejem – tartja az óvatos többség. Általános az a nézet, hogy a társulat, a színházi szakma állásfoglalása sohasem mérvadó, önkormányzati intézményről lévén szó minden választáskor a saját akaratát viszi keresztül a város vezetése.

Pataki András, a Szegedi Kortárs Balett igazgatója nem árulta el, hogy kit támogatna, de azt igen: csak olyan szakembert látna szívesen a főigazgatói székben, aki tiszteletben tartja együttese függetlenségét. – Nem örülnék egy olyan direktornak, aki integrációt szeretne ránk erőltetni. Ugyanakkor fontos lenne, hogy pár-

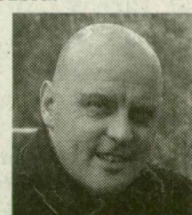
tolja az együttműködést, az összművészeti produkciók létrehozását. Az elmúlt években akadtak ugyan a napi munkával járó kisebb súrlódásaink *Székelyi Józseffel*, de komoly konfliktusunk nem volt, mert a főigazgató megértette és elfogadta a status quót, amelyben együttesünk működött, így zavartalanul tudtunk dolgozni – hangsúlyozza a balettigazgató, aki szerint talán még a direktor személyénél is fontosabb, hogy a színház anyagi helyzete ne romoljon, hiszen mindent a pénz határoz meg.

– Előfordult már, hogy megbíztam valakiben, kiálltam mellette és támogattam jelöltként, majd amikor elfoglalta az igazgatói széket, hamar megváltozott, és nagy csalódást okozott. Ezért sem mondanék nevet, de azért sem, mert egyelőre nem tudhatjuk pontosan, kik pályáznak majd – mondja *Fekete Gizi*. A társulat vezető színésznője szerint

olyan becsületes igazgatóra lenne szükség, akinek valóban az a legfontosabb, hogy jó színháza legyen Szegednek. Erősíteni kellene a szakmai színvonalat, ki kellene állni a magas művészi érték mellett. A prózai társulatot évek óta nem hívták meg a POSZT-ra, a megmérettetést jelentő szakmai seregszemlére, a Pécsi Országos Színházi Találkozóra.

– Gyüdi Sándort tartom a legszimpatikusabb pályázónak. Mellette szól az is, hogy komoly színházi praxisa és intézményvezetői gyakorlata is van, fiatal, agilis, művészeti és marketing szempontból is naprakész. Ráadásul mindegyik politikai oldal el tudná fogadni, mert ő a konszenzus híve – véli *Janik László*. A színművész szerint az új direktornak a színház két jelzőjét kell leginkább szem előtt tartania: szegedi és nemzeti – valamint erkölcsi és anyagi felelősséget kell vállalnia a dolgozóikért.

→ **GYÜDI – „A MI KUTYÁNK KÖLYKE”**. A név nélkül nyilatkozó színháziak többsége Gyüdi Sándor mellett tette le a voksát. Többen is említették: „a mi kutya kölyke”, a színházból indult, ismeri és jól átlátja a mamutintézmény működését, tudja, mit kell csinálni. Nyelvtudását és szervezőképességét is dicsérték, ráadásul úgy tartják, tud bánni az emberekkel. A legtöbb félelem épp ezzel kapcsolatban fogalmazódott meg: tartanak a diktátor marketingzenikertől, akik elfelejtik: a színház csapatmunka.